

CEZARY WANDRYCHOWSKI

**BADANIA STRATYGRAFICZNE ORAZ PROGRAM
PRAC KONSERWATORSKICH DLA ELEMENTÓW WYPOSAŻENIA
SALI RAJCÓW RATUSZA W BRZEGU
- BALUSTRADY, DRZWI WEJŚCIOWYCH, KOMINKA**

GRUDZIEŃ 2019

**BADANIA STRATYGRAFICZNE ORAZ PROGRAMY KONSERWATORSKIE NA
PRACE PRZY ELEMENTACH DREWNIANYCH WYPOSAŻENIA SALI RADY W
BUDYNKU RATUSZA W BRZEGU OPOLSKIM.**

- 1. DREWNIANA, POLICHROMOWANA BALUSTRADA**
- 2. DRZWI WEJŚCIOWE DO SALI WRAZ Z OBRAMIENIEM WOKÓŁ
OTWORU WEJŚCIOWEGO.**
- 3. KOMINEK**

Opracował; mgr Cezary Wandrychowski

Konservator Dział Sztuki

mgr Cezary Wandrychowski
nr dypl. 1426

WROCŁAW 2019

KARTA TYTUŁOWA

A. Dane dotyczące obiektów:

Drewniana ,polichromowana balustrada.

Drzwi wejściowe do Sali.

Kominek na ścianie wejściowej.

Są to elementy wystroju Sali Rajców ratusza w Brzegu Opolskim

Materiał – Balustrada; -drewno liściaste oraz iglaste, pokryte gruntem kredowo-klejowym, polichromowane, srebrzone.

Drzwi wejściowe- drewno sosnowe, malowane . drzwi dębowe, lakierowane.

Kominek; -drewno dębowe, malowane.

Czas powstania – wystrój Sali z lat 1742 -1747. Balustrada z czasów oryginalnego, XVIII wystroju, drzwi wymienione na nowe w latach 80-tych XX wieku. Kominek z lat 30-tych XX wieku.

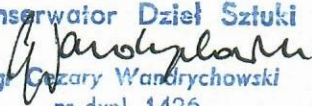
B. Dane dotyczące opracowania

Wykonawca opracowania –konserwator malarstwa i rzeźby polichromowanej- mgr Cezary Wandrychowski

51 - 141 Wrocław, ul. M. Konopnickiej 9d tel. (+48) 502662379

C. Dane dotyczące inwestora

Urząd Miasta w Brzegu Opolskim.

Konservator Dziel Sztuki

mgr Cezary Wandrychowski
nr dypl. 1426

2. WSTĘP

2.1. *Przedmiot opracowania*

Przedmiotem niniejszego opracowania jest drewniana elementy wystroju Sali Rajców ratusza w Brzegu. Polichromowana balustrada, drzwi wejściowe do Sali oraz kominek na ścianie wejściowej.

2.2. *Cel i zakres opracowania*

Celem niniejszego opracowania jest opracowanie zaleceń oraz programu prac konserwatorskich .

2.3. *Podstawa opracowania*

Podstawą niniejszego opracowania są oględziny obiektów wykonane in situ w Sali Rajców w Brzegu

3.BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU

Obiekty wykonano z drewna liściastego oraz iglastego

Balustrada polichromowana. Płyciny z malowanymi ornamentami, listwy wokół płycin srebrzone. Balustrada konserwowana w przeszłości.

Drzwi wejściowe. Obramienie drzwi sosnowe, z czasów XVIII wiecznego wystroju. Malowane. Drzwi nieoryginalne, dębowe, lakierowane.

Kominek z lat 30-tych XX wieku. Wykonane z drewna dębowego, malowanego kryjąco.

4. WARUNKI EKSPOZYCJI

Obiekty znajdują się w Sali Rajców w Brzegu w stabilnych warunkach temperatury i wilgoci i stosownie zabezpieczone.

BALUSTRADA

BALUSTRADA

OPIS OBIEKTU

Drewniana i polichromowana balustrada wysokości około 1 metra dzieli Salę Rady na dwie części, tworząc falistą w obrysie granicę pomiędzy podwyższoną w podłodze strefą w głębi Sali, a niższą w części wejściowej. Fragmenty boczne balustrady są stałe. W środkowej części na odcinku wybrzuszenia znajduje się otwierana, dwuczęściowa bramka z zachowanymi do dzisiaj okuciami i starym zamkiem. W okolicy okien balustrada łamie się i łączy krótkim odcinkiem ze ścianą.

Pierwotnie na balustradzie, po obu stronach bramki umieszczono dwa putta trzymające w dłoniach atrybuty związane z symboliką władzy sądowniczej. Po lewej stronie klepsydrę, po prawej natomiast wagę szalkową. Dodatkowo po dwóch stronach na balustradzie zamocowano dwie bogato rzeźbione i złoczone, ażurowe kraty, które tworzyły dodatkową granicę oddzielającą salę od podestu ze stołami sędziowskimi. Wszystkie te elementy widoczne na archiwalnych fotografiach obecnie nie istnieją.

Balustrada w swojej konstrukcji przywodzi na myśl nawiązanie do belkowania antycznego. Posiada wydatny, bogato profilowany cokół przypodłogowy, który łączy się z równie bogato opracowanym stopniem w miejscu podwyższenia podłogi. Strefa ażurowych tralek również bardzo ozdobna. Tralki płaskie o dekoracyjnym kształcie posiadają bazy oraz imposty. Dodatkowe profilowania oraz delikatne uskoki stwarzają iluzję trójwymiarowości. Tralki zgrupowane po 5 sztuk w części stałej balustrady i po 2 sztuki w obrębie otwieranej bramki. W krótkim odcinku przyokiennym zastosowano 3 tralki.

Całość poprzedzielana prostymi słupkami z ozdobnymi, wielobocznymi płycinami, z wymalowanymi ornamentami o motywach rolwerkowo-okuciowych. Wokół płycin cienkie listwowanie powtarzające skomplikowany kształt płycin, pokryte srebrem płatkowym. Taki wystrój widoczny jest od frontu balustrady. Od tyłu płyciny są skromniejsze. Choć ornament namalowany jest w zbliżonej konwencji, płyciny, choć również wieloboczne,

różnią się nieco kształtem i nie posiadają srebrzonego listwowania. Zostały jedynie opracowane schematycznie w sposób malarski, sugerując lekkie cofnięcie płycin w stosunku do zewnętrznych płaszczyzn słupków. W środkowej części płyciny po dwóch stronach centralnej furtki posiadają dwie różne formy. Jedna z nich wydaje się być namalowana wtórnie, co wymaga doprecyzowania w czasie prowadzenia prac konserwatorskich.

W partii otwieranej furtki płyciny są dwuczęściowe i dzielone w miejscu krawędzi skrzydeł.

Balustrada nakryta szerokim, rozprofilowanym i gierowanym pochwytem, który w miejscu ornamentowych płycin dodatkowo rozszerza się. Gierowanie przebiega w analogiczny sposób w części cokołowej, co uwypukla elementy malowanych ornamentów, wysuwając je ku przodowi. Zwiększa to modelunek światłocieniowy i jeszcze bardziej uplastycznia całość. Tak opracowano frontową stronę balustrady. Tylne części pozostaje mniej rozczłonkowana, a tralki są płaskie bez podziałów.

TECHNIKA WYKONANIA-BADANIA STRATYGRAFICZNE

Balustrada wykonana została z drewna. Pochwyt balustrady najpewniej z drewna liściastego. Na dość dużym ubytku widoczny jest przełam drewna o strukturze drewna liściastego. Tralki natomiast wykonano z drewna iglastego, co widać na przetarciach warstwy malarskiej. Powierzchnia elementów, zwłaszcza tralek jest nierówna, opracowana dość rustykalnie. Struktura usłojenia wyraźnie widoczna na warstwie malarskiej z licznymi wgłębieniami i nierównościami oraz zarysowanymi obecnie sękami.

Całość jest polichromowana, a malatura wykonana została w technice olejnej. W przetarciach widoczna jest cienka warstewka malowanego gruntu w kolorze jasno-szarym. Z uwagi na niewielką grubość gruntu jego celem było raczej zamalowanie powierzchni drewna, niż jego wygładzenie. Jednocześnie wprowadzenie ogólnego tonu w podmalowaniu było do wykorzystania w późniejszym opracowaniu laserunkowym. Widać to w transparentnie opracowanych użyleniach w kolorze zielonkawego ugru. Generalnie tralki

malowane są z imitacją marmoryzacji w kolorze błękitno-szarym techniką a'la prima, czyli mokre w mokre. Schematycznie malowane, ukośne smugi w kolorze ciemno szarym w odcieniu błękitnym oraz białym imitują iluzjonistyczne użycie marmuru. Pojawiają się także partie grubo malowane z widocznymi impastami. W tle widoczne sporadyczne, złożone użycia wykonane zapewne pierwotnie, które obecnie giną w grubo malowanej malaturze. Całość lekko pożółkła na skutek pociemnienia użytego werniksu na powierzchni malatury.

Malowane płytciny posiadają kształt wydłużonych wertykalnie ośmioboków. Na brzegach ozdobione są cienkimi listewkami o delikatnym profilu w kształcie simy, srebrzonymi płatkami srebra na poler, obecnie zmatowiałe. Na płytcinach ornamenty. Wykonane są w technice olejnej na jasnougrowym tle. Malowane swobodnie, a'la prima, grubą farbą z widocznymi, delikatnymi impastami. Utrzymane w konwencji przenikających się wstęg oraz wolut wraz ze stylizowanymi motywami liści akantu z delikatnym modelunkiem światłocieniowym wykonanym w kolorach bieli i czerni. Motywy utrzymane w kolorystyce brązowo-szarej z podrysowaniami czerwonymi ożywiającymi monochromatyczną tonacją całości. Szerokie słupki wokół płytcin malowane obecnie wtórnie w kolorze ceglastym. Całość nawiązuje formą i kolorystyką do analogicznych motywów na malowanych szafach przyściennych wokół całej Sali umieszczonych w części cokołowej dekoracji szaf.

Szeroki pochwył oraz cokół zamalowane obecnie płaszczyznowo, również w kolorze ciemno-ceglastym. Wykonano kilka odkrywek stratygraficznych w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki tych partii.

Pierwszą, odsłoniętą malaturą z czasów pierwotnego wystroju jest warstwa, najpewniej w technice olejnej w kolorze rozbielonej, przełamanej czerwieni w odcieniu ceglastym. Warstwa ta znajduje się na szarym gruncie lub farbie w kolorze szarym odsłoniętej pod spodem. Ocena pochodzenia i chronologii tych warstw wymaga doprecyzowania w toku dalszych prac przy obiekcie. Kolorystyka szarości i czerwieni jest zbliżona do tej widocznej w partiach cokołowych malowanych szaf. Ta na balustradzie mogła być zatem opracowana warstwowo dostosowując ją w trakcie malowania do całego wystroju Sali Rady.

Następna warstwa w kolejności na badanym fragmencie balustrady to bardzo cienki, biały grunt, a na nim warstwa obecnie eksponowana w kolorze ciemno-ceglastym.

Potwierdzeniem warstwowego opracowania kolorystyki mogą być odkrywki wykonane na pochwyicie balustrady. Pod obecnie widoczną, wtórną, czerwoną monochromią na białym gruncie odsłonięto szarą malaturę na kremowym podkładzie, a na górnej płaszczyźnie pochwytu kolor szaro-czarny, który mógł nawiązywać pierwotnie do marmoryzacji.

STAN ZACHOWANIA.

W latach 80-tych w Sali Rajców prowadzone były prace konserwatorskie. Można podejrzewać, że prace te były zakrojone na dość szeroką skalę. W obrębie balustrady widać rozległe przemalowania, które w pewnym stopniu mogły nieco zmienić pierwotny wygląd malatury. Dostrzegamy to w malowanych ornamentach płycin, jak również w samej marmoryzacji. Na potwierdzenie tego faktu można porównać analogiczne fragmenty balustrady z tymi na archiwalnych fotografiach, gdzie wyraźnie nastąpiła zmiana rysunku marmoryzacji na tralkach.

Wyraźnie widoczne są na nowo wymalowane trzy tralki w stylistyce oryginału w krótkim odcinku przy oknie. Całkowicie przemalowano pochwyty balustrady cokół oraz słupki z ornamentami w kolorze ciemno-ceglastym.

Warstwa malarska oryginalnych tralek jest w złym stanie. Posiada szereg bardzo drobnych ubytków i przetarć na całej powierzchni elementów. Cała powierzchnia jest silnie zakurzona i zabrudzona, pokryta pociemniałym obecnie werniksem.

Widoczne są także nieliczne uszkodzenia drewna, wymagające uzupełnienia.

ZAŁOŻENIA I PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

Z uwagi na fakt, że obiekt był konserwowany w przeszłości, bieżąca konserwacja powinna uwzględnić część zabiegów, które wówczas wykonano w nawiązaniu do widocznego wówczas oryginału, a które nie zakłócają ogólnego charakteru wystroju. Usuwanie przemalowań wykonanych najpewniej w technice olejnej mogłaby wiązać się z uszkodzeniem oryginału. Retusze wykonane były kilkadziesiąt lat temu, zatem farba na spoiwie olejnym stała się już bardzo twarda i z pewnością trudna do usunięcia.

Na pewno należy skorygować marmoryzację trzech tralek na węższym, przyokiennym boku balustrady. Należy usunąć przemalowania z pochwytu balustrady, cokołu i prostokątnych słupków z malowanymi ornamentami. Nie wykluczone, że w czasie usuwania przemalowań z powierzchni poręczy w miejscach, na których stały pierwotnie putta i ozdobne kraty będą ślady po montażowe i być może jakieś wskazówki co do pierwotnego sposobu montażu.

PROGRAM KONSERWATORSKI

1. Usunięcie nawarstwień kurzu i brudu ściśle przylegających do warstwy malarskiej mechanicznie i przy pomocy odpowiednio dobranych środków powierzchniowo czynnych i środków chemicznych.

2. Uzupelnienie ubytków drewna

* przy zastosowaniu fleków drewnianych odpowiednio dobranych pod względem gatunku drewna i przekrojów.

* przy użyciu kitów trocinowych lub poliuretanowych i opracowanie powierzchni.

3. Usuwanie przemalowań oraz innych wtórnych nawarstwień mechanicznie lub przy użyciu odpowiednio dobranych środków chemicznych.

4. W przypadku konieczności podklejenie i sprasowanie z podłożem odspajających się w postaci łusek fragmentów warstw gruntu wraz z malaturą. (np. Movilith dm-771,).

5. Przemalowania wykonane w przeszłości, których się nie usuwa należy przetrzeć, aby zwiększyć efekt transparentności i wprowadzić ewentualne retusze.

6. Uzupełnienie ubytków gruntu kitami klejowo-kredowymi i opracowanie powierzchni.

7. Wykonanie punktowań, scalenie kolorystyczne oraz ewentualne rekonstrukcje drobnych partii marmoryzacji.

8. Pokrycie malatury warstwą werniksu półmatowego.

9. Wykonanie prac przy srebrzonych listwach

- * usunięcie lakieru ze srebra

- * zeszlifowanie srebrzeń wraz z warstwą powierzchni gruntu i przeolejonym pulmentem.

- * nałożenie gruntu klejowo-kredowego wraz z warstwami nowego pulmentu.

- * srebrzenie srebrem płatkowym na poler.

- * opracowanie srebrzeń w kontekście wykonanej malatury.

- * zabezpieczenie srebra szlakiem

10. Wykonanie prac przy złoceniach w imitacji marmoryzacji na tralkach.

- * pokrycie powierzchni marmoryzacji zgodnie z badaniami oryginału przy użyciu złota płatkowego zakładanego na mikstion lub instakol w zależności od uzyskanego efektu.

- * opracowanie malarskie wokół wykonanych złoczeń oraz tonowanie pozłoty w zależności od potrzeby.

Konserwator Dział Sztuki
Cezary Wandrychowski
mgr Cezary Wandrychowski
nr dypl. 1426

SPIS FOTOGRAFII

Fot.1. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok ogólny.

Fot.2. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok ogólny.

Fot.3. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowane tralki od strony frontowej.

Fot.4. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowane tralki od strony podestu.

Fot.5. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowane tralki od strony podestu. W głębi widoczna płycina na słupku malowana wtórnie, różniąca się kształtem od pozostałych na tej stronie balustrady.

Fot.6. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowane tralki od strony podestu. Widok na wtórnie przemalowane tralki.

Fot.7. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowane tralki od strony podestu. Fotografia pokazuje stan zachowania jednej z przykładowych tralek, oraz sposób malowania.

Fot.8. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowane tralki od strony frontowej. Pokazano zły stan zachowania oryginalnej malatury z licznymi przetarciami i drobnymi ubytkami. Dodatkowo widoczne poślaczane smugi w rysunku marmoryzacji.

Fot.9. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na marmoryzowaną tralkę od strony podestu.

Fot.10. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na fragment furtki ze starym zamkiem wraz z klamką.

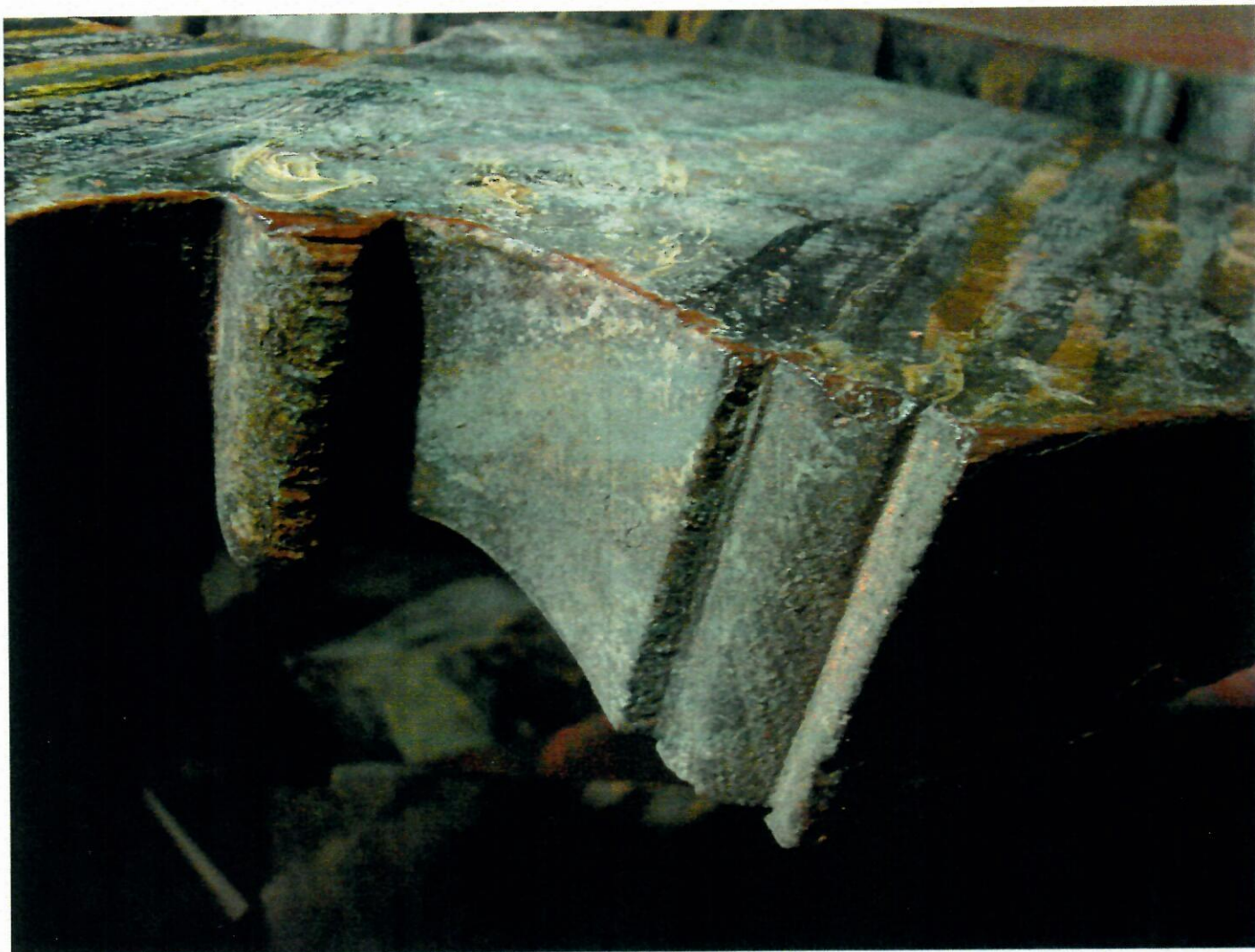
Fot.11. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Balustrada. Widok na płycinę pomiędzy tralkami od strony podestu po lewej stronie furtki. Płycina najpewniej oryginalna.

7.

8.

9.

10.

11.

12

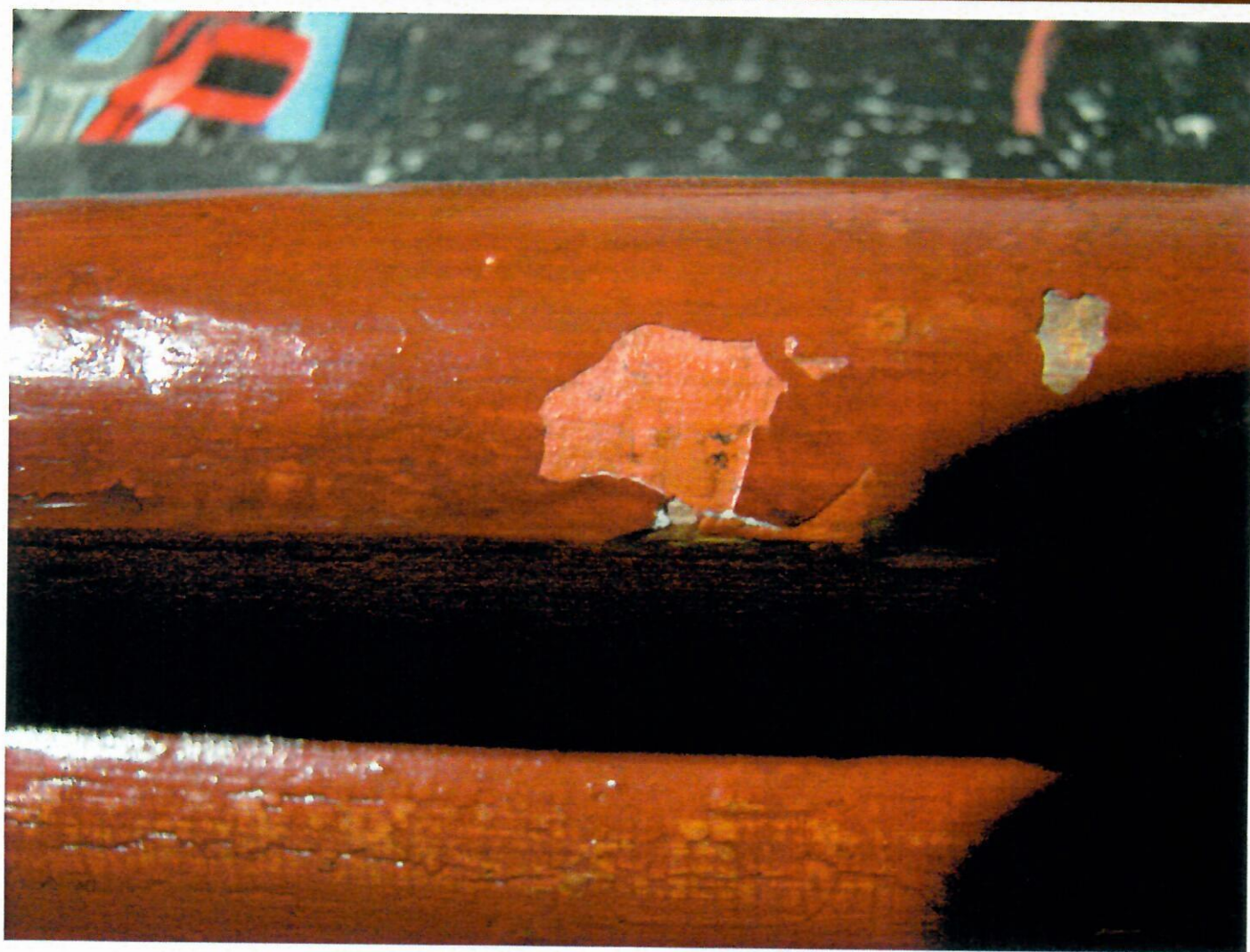
13.

14.

15.

16.

17.

18.

DRZWI WEJŚCIOWE

DRZWI WEJŚCIOWE DO SALI

OPIS OBIEKTU I STAN ZACHOWANIA

Obecne drzwi do Sali są nieoryginalne, natomiast listwowanie schodkowe wokół otworu wewnątrz pomieszczenia jest pozbawione oryginalnych malatur i nawarstwień oraz totalnie przemalowane.

Pierwotny wystrój oryginalnych drzwi wejściowych do Sali Rady znany jest jedynie z archiwalnych fotografii. Widoczny jest wewnętrzny wystrój, natomiast całkowicie nieznany jest wygląd od strony korytarza.

Skrzydło ramowych drzwi skonstruowano z dwiema dużymi płycinami, które posiadały podwójne bliźniacze listwowanie w formie uszakowej ramy. Listwowanie, choć delikatne, było bardzo rozbudowane i wielokrotnie gierowane. Wewnątrz każdej płyciny był namalowany pejzaż. Pozostałe elementy pomalowano kryjąco ciemnym kolorze, najpewniej farbami olejnymi, o czym może świadczyć połyskliwa powierzchnia malatury zauważalna na zdjęciu archiwalnym.

Okazałe, zapewne kute zawiasy drzwi były bardzo bogate, malowane lub czernione w palenisku. Oryginalny, nieistniejący dziś zamek montowany był na zewnątrz wraz z kutą klamką.

Obramienie drzwi w górnej części swoją bogatą formą nawiązywało do płycin wewnętrznych drzwi. Szerokie listwowanie nad otworem drzwiowym schodzi schodkowo ku bocznym, niewielkim uszacom. Na środku, w niewielkiej odległości od siebie, wydają się wisieć dwie niewielkie konsole, powyżej wysoki cokolik z rzeźbioną figurką stojącej postaci.

Stan zachowania obecne skrzydło drzwiowe jest nowe. Wykonane zostało z drewna dębowego, pokrytego ciemnym obecnie, półprzeźroczystym lakierem z widocznym rysunkiem drewna. Nie jest malowane kryjąco i nie posiada ozdobnych płycin z pejzażami. Pod względem formy wykonano je na wzór oryginalnego i utrzymane są w charakterze oryginalnych. Chociaż bardzo podobne, bliższe porównanie pozwala dostrzec szczegóły. Listwowanie płycin jest uszakowe, jednak pojedyncze i w innym kształcie.

Same płytki są obecnie popękane w miejscu klejenia poszczególnych desek, zapewne na skutek zmian temperatury i wilgotności. Szerokie pęknięcia zaszpachlowano i scalono zbyt ciemnym, brązowym lakierem. Obecnie widoczne jest to w postaci ciemno-brązowych smug.

Usunięto stary, kuty zamek zewnętrzny i wmontowano nowy, współczesny z okrągłym szyldem na klucz oraz klamką w kolorze mosiądzu.

Oryginalne, kute zawiasy zastąpiono nowymi, wykonanymi na wzór starych i pomalowano obecnie czarną farbą olejną. Zawiasy zamocowano na nowe drzwi.

Schodkowe listwowanie otworu drzwiowego jest najpewniej oryginalne. Wykonano je z drewna sosnowego. W środkowej części widoczne pozostałości lub flekowanie miejsc, w których zamocowane były konsole widoczne na zdjęciu. Trudno powiedzieć, czy profilowane listwy na krawędziach obramienia są oryginalne, czy wymienione na nowe. Wszystko bowiem zostało oczyszczone prawie w całości do samego drewna, a następnie pomalowane w brązowym kolorze.

Z uwagi na wymianę zamka, a także użytkowanie w miejscach najbardziej narażonych na uszkodzenia widoczne są liczne wyłupania, wgniecenia a także stare naprawy stolarskie, zapewne w czasie konserwacji Sali i rekonstrukcji drzwi.

Badania stratygraficzne- Wykonano kilka odkrywek, gdzie odsłonięto pozostałości wcześniejszego gruntowania w kolorze zielonkawym. Widoczne jest jako gruba warstwa, spękana charakterystycznie dla podkładów na spoiwie olejnym. Być może odsłonięcie większych fragmentów w czasie prac konserwatorskich pozwoli na precyzyjniejsze oznaczenie warstwy lub odnalezienie reliktów pierwotnej kolorystyki.

ZAŁOŻENIA I PROGRAM KONSERWATORSKI

W czasie ostatnich prac konserwatorskich w Sali zmieniony został wystrój i sposób opracowania drzwi wejściowych w stosunku do reszty dekoracji. O ile sosnowe listwowanie pozostawiono oryginalne, skrzydło drzwiowe zostało wymienione na nowe, dębowe i eksponowane obecnie bez malowania kryjącego. Pozbawione jest także ozdobnych płycin z malowanymi pejzażami.

W takiej sytuacji najbardziej celowym jest renowacja zachowawcza. Najstosowniejszym wydaje się być przeprowadzenie koniecznych zabiegów konserwatorskich podłoża drewnianego, a następnie pomalowanie stolarki w jednolitym kolorze nawiązującym do reszty wystroju Sali po ustaleniu koncepcji na komisji konserwatorskiej. Nieco zmieniony w stosunku do oryginału wygląd listwowania wokół obecnych płycin proponuje się zachować, zwłaszcza, że nie przewiduje się odtwarzania malowanych pejzaży.

Można natomiast zasugerować obecność pierwotnych, nieistniejących obrazów w płycinach malując je płaszczyznowo w kolorze drzwi, jednak o nieco jaśniejszym walorze (efekt i kolor do ustalenia w ramach komisji konserwatorskiej)

Dopełnieniem oryginalnego charakteru drzwi byłaby, w miarę możliwości, próba przywrócenia starego zamka wraz z klamką.

Dodatkową kwestię stanowi aranżacja powierzchni drzwi od strony korytarza. Ponieważ drzwi często bywają otwarte zachowanie ich w eksponowanym drewnie stanowi pewien dysonans estetyczny w kontekście dekoracji reszty Sali. Zwłaszcza, że drzwi obecnie wykonano z drewna dębowego, co odbiega od oryginalnego materiału i charakteru całości.

Proponuje się pomalowanie drzwi również kryjąco, w analogiczny sposób, jak od strony wnętrza. Wprawdzie drzwi jako jedyne od strony korytarza będą opracowane kryjąco, jednak są trochę na uboczu, poza holem wejściowym i nieco ukryte w głębi korytarza. Natomiast malowanie ich w ozdobny sposób podkreśli dekoracyjny i wyjątkowy charakter pomieszczenia do którego prowadzą. Jednocześnie już na wejściu będzie stanowiło zapowiedź

wyjątkowości i odmienności Sali w stosunku do pozostałych komnat na tym piętrze

Proponowane postępowanie konserwatorskie

1. Usunięcie wtórnych przemalowań olejnych z listwowania wokół drzwi.
2. Wykonanie prac stolarskich przy drewnie związanych z usuwaniem istniejącego zamka, klamki i szyldu.
3. Flekowanie i kitowanie ubytków drewna i pęknięć.
4. Szpachlowanie nierówności szpachlówkami do drewna.
5. Nałożenie podkładu gruntującego wraz ze szlifowaniem i opracowaniem powierzchni. Istotne jest to zwłaszcza przy drewnie dębowym skrzydła drzwi, aby zamaskować charakterystyczną strukturę nieoryginalnego materiału.
6. Malowanie kryjące farbami olejnymi zgodnie z ustaloną kolorystyką.
7. Opracowanie kolorystyczne ozdobnych zawiasów na imitację kutego metalu
8. Prace przy montażu nowego zamka

Konserwator Dziel Sztuki

mgr Cezary Wandrychowski
nr dypl. 1426

SPIS FOTOGRAFII

Fot.1. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Zdjęcie archiwalne.

Fot.2. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok obecny.

Fot.3. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony korytarza. Widok obecny.

Fot.4. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok na obramienie nad drzwiami. Widoczne zarysy po starych konsolach oraz powierzchnia wtórnie malowana.

Fot.5. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok na obramienie nad drzwiami. Fragment listwowania na brzegach obramienia.

Fot.6. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok na obramienie nad drzwiami. Wykonana odkrywka pokazuje brak historycznych nawarstwień na oryginalnym drewnie.

Fot.7. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok na obramienie nad drzwiami. Odkrywka odsłania pozostałości wcześniejszego gruntowania.

Fot.8. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok na obramienie po lewej stronie. Udokumentowano mechaniczne uszkodzenia drewna.

Fot.9. Brzeg. Ratusz. Sala Rajców. Drzwi wejściowe do Sali Rady od strony wnętrza. Widok na obramienie po lewej stronie. Udokumentowano wtórne mocowanie blachy przy nowym zamku.

2.

3.

4.

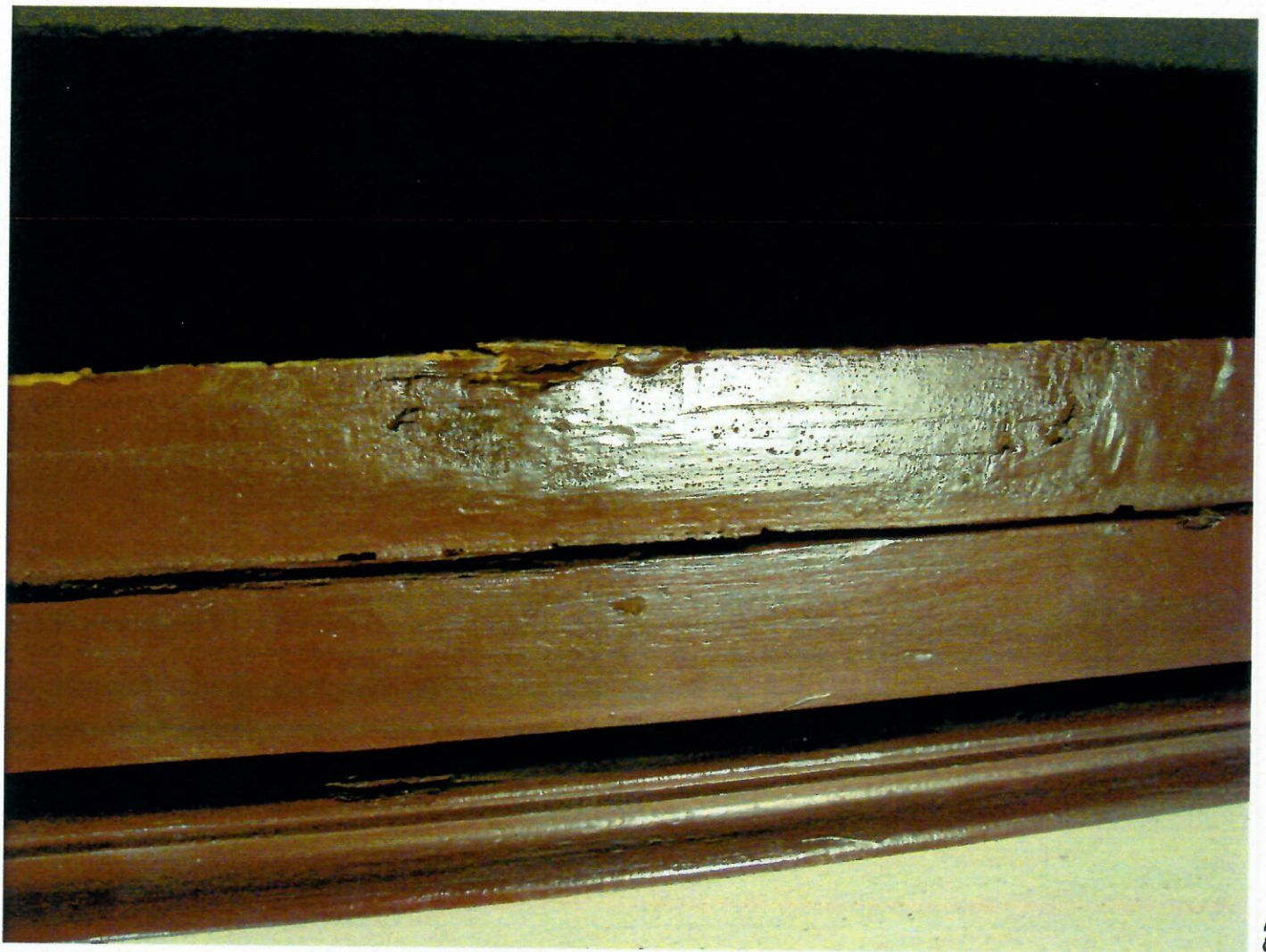
5.

6.

7.

8.

9.

KOMINEK

KOMINEK

Kominek znajduje się na ścianie wejściowej Sali Rady. Usytuowany jest w miejscu, gdzie pierwotnie, jak widać na archiwalnej fotografii, eksponowany był dekoracyjny kartusz herbowy wsparty na bardzo bogatych, spiralnych kolumnach.

Na kolejnych fotografiach kartusz postawiono na nowym, już współczesnym kominku, który jest częścią kominka obecnie istniejącego.

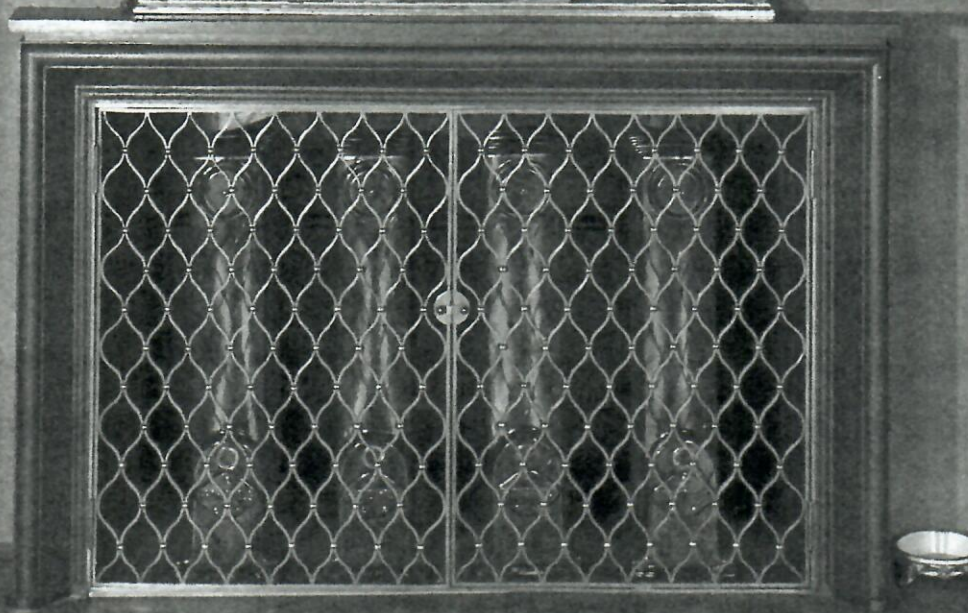
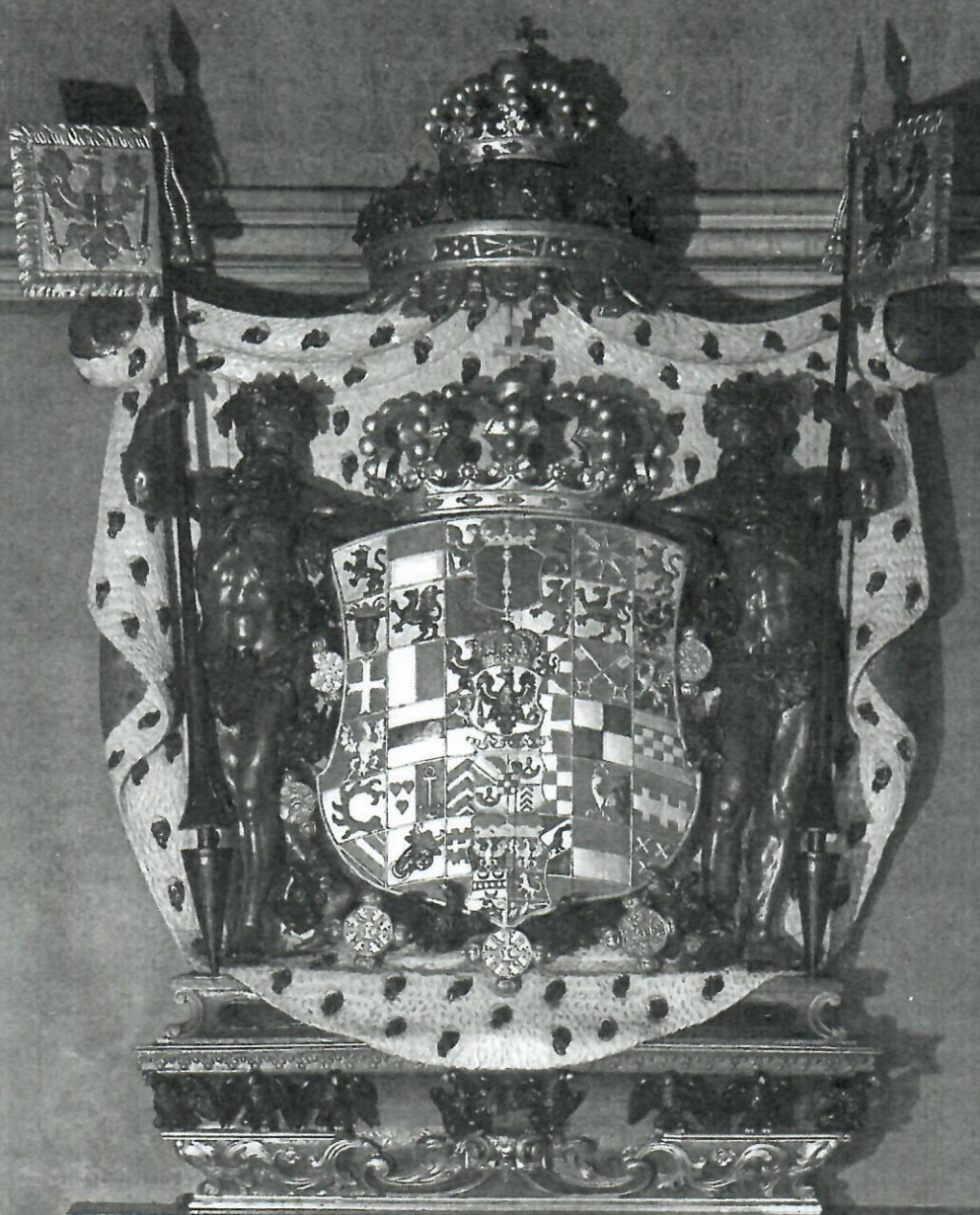
Na jednej z nich widoczny jest fragment kominka z czasów, kiedy istniało jeszcze pełne wyposażenie Sali Rajców. Widać również, że kominek był pomalowany kryjaco farbą. Taka sytuacja miała miejsce w latach 30-tych. Z tego czasu pochodzi bowiem projekt oryginalnej kraty, która również widoczna jest we fragmencie na archiwalnej fotografii.

Jest to zatem kominek z lat 30-tych XX wieku. Ma formę paleniska, wewnątrz którego widoczne są stare kaloryfery przysłonięte dekoracyjną kratą, prawdopodobnie mosiężną lub żelazną, wykonaną według projektu z 1934 roku. Zarówno węgary, jak i nadproże mają formę bogato rozprofilowanych, szerokich listew pomalowanych kryjaco farbą. Od góry nakryty prostą deską, na której stała dekoracja. Wykonany był z drewna dębowego, co sugeruje, że od samego początku charakter kominka był ozdobny, a nie użytkowy.

Obecna forma kominka jest rozbudową formy już istniejącej, wyżej wymienionej. Górna, prostą deskę wymieniono na wydatny gzyms koronujący cały kominek. Krata z poprzedniego wystroju została usunięta i wymieniona na inną, czarną, z motywami charakterystycznymi na lata 70-80. Tylina ściana paleniska została wtórnie przemurowana nową cegłą, podobnie jak dodany próg przy podłodze między węgarami. Usunięto kaloryfery. Całość pomalowano w kolorze ciepłego brązu nawiązującego do ceglastej kolorystyki reszty. Palenisko osłania nowo projektowana, czarna krata w stylistyce lat 80-tych.

Nad kominkiem zamontowano imitację okapu, zapewne w czasie remontu w latach 80-tych po zdjęciu ozdobnego kartusza. Spełniał on funkcję jedynie ozdobną i nie posiadał kanału dymowego. Został usunięty w trakcie

58 390

2

4